

Zakon o mjenici

Sadržaj

PRVI DIO TRASIRANA MJENICA

GLAVA I. IZDANJE I OBLIK TRASIRANE MJENICE

GLAVA II. INDOSAMENT

GLAVA III AKCEPTIRANJE

GLAVA IV. AVAL

GLAVA V. DOSPJELOST

GLAVA VI. PLAĆANJE

GLAVA VII. REGRES ZBOG NEAKCEPTIRANJA I ZBOG NEISPLATE

GLAVA VIII. INTERVENCIJA

GLAVA IX. UMNOŽAVANJE I PRIJEPISI

GLAVA X. PREINAČENJE MJENICE

GLAVA XI. PROTEST

GLAVA XII. ZASTARA

GLAVA XIII. NEOPRAVDANO OBOGAĆENJE

GLAVA XIV. PRAVO ZALOGA I PRIDRŽAJA

GLAVA XV. AMORTIZACIJA MJENICE

GLAVA XVI. SUKOBI ZAKONA

GLAVA XVII. OSTALE ODREDBE

DRUGI DIO VLASTITA MJENICA

TREĆI DIO PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

PRVI DIO TRASIRANA MJENICA

GLAVA I. IZDANJE I OBLIK TRASIRANE MJENICE

Članak 1.

Trasirana mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, napisanu u samom slogu isprave, na jeziku na kome je sastavljena,
- 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca,
- 3) ime onoga koji treba platiti (trasat),
- 4) označenje dospelosti,
- 5) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 6) ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti (remitent),
- 7) označenje dana i mjesta izdanja mjenice,
- 8) potpis onoga koji je izdao mjenicu (trasant).

Članak 2.

- (1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka nabrojenih u prethodnom članku ne vrijedi kao trasirana mjenica, osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavcima.
- (2) Trasirana mjenica u kojoj nije označena dospelost, smatra se kao mjenica po viđenju.
- (3) Ako nije naročito određeno, vrijedi kao mjesto plaćanja, a ujedno i kao mjesto trasatovog prebivanja, ono mjesto koje je naznačeno pored trasatovog imena.
- (4) Trasirana mjenica na kojoj nije naznačeno mjesto izdanja, smatra se da je izdana u mjestu koje je označeno pored trasatovog potpisa.

Članak 3.

- (1) Trasirana mjenica može glasiti po naredbi samoga trasanta.
- (2) Ona se može vući (trasirati) i na trasanta.
- (3) Ona se može izdati (trasirati) za račun treće osobe.

Članak 4.

Trasirana mjenica može biti plativa u mjestu prebivališta treće osobe, bilo u mjestu u kome trasat prebiva, bilo u kojem drugom mjestu (domicilirana trasirana mjenica)

Članak 5.

- (1) U trasiranoj mjenici plativoj po viđenju ili na određeno vrijeme po viđenju, trasant može odrediti da svota u njoj označena, nosi kamate. U svakoj drugoj trasiranoj mjenici ova odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (2) Kamatna stopa mora se naznačiti u mjenici; ako se to ne učini, odredba o kamatama smatra se kao da nije napisana.
- (3) Kamate teku od dana izdanja mjenice, ako nije drukčije označeno.

Članak 6.

- (1) Ako je mjenična svota napisana slovima i brojevima, u slučaju neslaganja, vrijedi svota napisana slovima.
- (2) Ako je mjenična svota napisana više puta slovima. ili više puta brojevima, onda vrijedi najmanja svota

Članak 7.

Iako se na mjenici nalaze potpisi osoba koje su nesposobne da se mjenično obvežu, ili lažni potpisi ili potpisi izmišljenih osoba ili potpisi koji iz bilo kojeg drugog razloga ne obvezuju osobe koje su potpisale mjenicu, ili u ime kojih je ona potpisana, ipak su obveze ostalih potpisnika pravovaljane.

Članak 8.

Tko se na mjenici potpiše kao zastupnik drugoga, mada za to nije bio ovlašten, osobno je po njoj obvezan, a ako je platio, ima ista prava koja bi imao tobože zastupani. Isto vrijedi i za zastupnika koji je prekoračio svoje ovlaštenje.

Članak 9.

- (1) Trasant odgovara da će mjenica biti akceptirana i isplaćena.
- (2) On sebe može osloboditi odgovornosti za akcept, a svaka odredba kojom bi sebe oslobađao odgovornosti za isplatu smatra se kao da nije ni napisana.

GLAVA II. INDOSAMENT

Članak 10.

- (1) Svaka mjenica i onda kad nije izričito trasirana po naredbi, može se prenijeti indosamentom.
- (2) Mjenica u koju je trasant stavio riječ "ne po naredbi" ili drugi izraz, koji znači to isto, može se prenijeti samo u obliku i s učinkom običnog ustupa (cesije).
- (3) Mjenica se može indosirati i na samog trasata, bilo da ju je on akceptirao ili ne, na trasanta ili bilo na kojeg drugog obveznika.

(4) Ove osobe mogu je dalje indosirati.

Članak 11.

(1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan.

(2) Djelomičan indosament je ništav.

(3) Indosament na donositelja vrijedi kao bjanko indosament.

Članak 12.

(1) Indosament mora se napisati na mjenici ili na listu koji je za nju vezan (alona) i mora ga indosant potpisati.

(2) Indosament ne mora označivati korisnika, a može se sastojati i iz samog potpisa indosanta (bjanko indosament). U ovom posljednjem slučaju indosament, da bi bio pravovaljan, mora biti napisan na poleđini mjenice ili na alonžu.

Članak 13.

(1) Indosamentom se prenose sva prava koja proistječu iz mjenice.

(2) Kada je indosament neispunjen (bjanko), onda imatelj mjenice može:

1) ispuniti bjanko indosament bilo svojim imenom bilo imenom druge osobe,

2) dalje indosirati mjenicu bjanko ili na ime druge osobe,

3) jednostavno predati mjenicu trećoj osobi, ne ispunjujući bjanko indosament niti stavljaajući nov indosament.

Članak 14.

(1) Indosant odgovara da će mjenica biti akceptirana i isplaćena, osim ako je u indosamentu drukčije određeno.

(2) On može zabraniti da se mjenica dalje indosira u tom slučaju ne odgovara osobama na koje bude mjenica kasnije indosirana.

Članak 15.

(1) Onaj tko drži mjenicu smatra se za njenog zakonitog imatelja, ako svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. To vrijedi i kad je posljednji indosament bjanko (članak 11. stavak 3.). U pogledu ovog dokazivanja precrtani indosamenti smatraju se da ne postoje. Kad iza bjanko indosamenta dolazi drugi indosament smatra se da je potpisnik tog drugog indosamenta stekao mjenicu bjanko indosamentom.

(2) Ako je netko bilo kakvim događajem lišen mjenice onaj koji je drži I koji je svoje pravo dokazao onako kako je propisano u stavku 1. ovoga članka nije dužan mjenicu predati osim ako ju je stekao zlonamjerno ili je pri stjecanju postupio s velikom nepažnjom.

Članak 16.

(1) Osobe protiv kojih je stavljen zahtjev da ispune svoje obveze iz mjenice ne mogu prema njenom imatelju isticati prigovore koji imaju temelj u njihovim osobnim odnosima sa trasantom ili s kojim prijašnjim imateljem mjenice, osim ako je sadašnji imatelj mjenice prilikom njenog stjecanja svjesno postupio na štetu dužnika.

(2) Ako je mjenica koja je u vrijeme izdanja bila nepotpuna naknadno ispunjena protivno postojećem sporazumu; povreda ovog sporazuma ne može se prigovoriti imatelju mjenice, osim ako ju je stekao zlonamjerno ili ako je pri stjecanju mjenice postupio s velikom nepažnjom.

Članak 17.

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za naplatu", "za inkaso", "kao punomoć" ili ma kakvu drugu napomenu koja znači nalog, imatelj mjenice može obavljati sva prava koja iz nje proistječu, ali mjenicu može indosirati samo kao prijenos punomoći.

(2) Mjениčni obveznici u slučaju iz stavka 1. ovoga članka mogu istaći prema imatelju mjenice samo one prigovore koje mogu istaći prema indosantu.

(3) nalog sadržan u indosamentu iz stavka 1. ovoga članka (indosament - punomoć) ne prestaje uslijed smrti nalogodavca niti uslijed nastupanja njegove poslovne nesposobnosti.

Članak 18.

(1) Kad indosament sadrži napomenu "vrijednost za osiguranje", "vrijednost za zalog" ili ma kakvu drugu napomenu pod kojom se razumijeva zalaganje, imatelj mjenice može obavljati sva prava koja iz nje proistječu ali mjenicu može indosirati samo kao prijenos punomoći.

(2) Mjениčni obveznici u takvom slučaju ne mogu istaći protiv imatelja mjenice prigovore koji imaju temelj u njihovim osobnim odnosima sa indosantom, osim ako je imatelj, stječući mjenicu, svjesno postupio na štetu dužnika.

Članak 19.

(1) Indosiranje nakon dospjelosti proizvodi isti učinak kao i indosiranje prije dospjelosti. Ali indosiranje nakon protesta zbog neisplate ili nakon proteka roka određenog za podizanje takvog protesta proizvodi samo učinak običnog ustupa.

(2) Dok se ne dokaže protivno, nedatirani indosament smatra se da je učinjen prije proteka roka određenog za dizanje protesta.

GLAVA III AKCEPTIRANJE

Članak 20.

Imatelj trasirane mjenice, kao i onaj koji je samo drži, može je sve do dospelosti podnijeti akceptiranje trasatu u mjestu njegovog prebivanja.

Članak 21.

(1) U svakoj trasiranoj mjenici trasant može odrediti da se ona podnese na akceptiranje naznačujući ili ne naznačujući za to rok.

(2) Trasant može i zabraniti da se mjenica podnese na akceptiranje, osim kad je u pitanju trasirana mjenica plativa kod treće osobe ili u mjestu različitom od mjesta u kome trasat prebiva, ili kad je u pitanju trasirana mjenica na određeno vrijeme po viđenju.

(3) Trasa se može isto tako odrediti da se mjenica ne podnosi na akceptiranje prije određenog vremena.

(4) I svaki indosant može odrediti da se trasirana mjenica podnese na akceptiranje, naznačujući ili ne naznačujući za to rok, osim kad je trasant u njoj zabranio da se ona podnosi na akceptiranje.

Članak 22.

(1) Mjenica trasirana na određeno vrijeme po viđenju može se podnijeti na akceptiranje u roku od jedne godine od dana izdanja.

(2) Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži.

(3) Te rokove indosanti mogu skratiti.

Članak 23.

(1) Trasat može zahtijevati da mu se mjenica podnese još jedanput sutradan nakon prvog podnošenja na akceptiranje. Zainteresirane osobe mogu se pozvati na to da ovaj zahtjev nije ispunjen samo onda kad je taj zahtjev zabilježen u protestu.

(2) Imatelj mjenice nje dužan da mjenicu koju podnose na akceptiranje ostavi kod trasata.

Članak 24.

(1) Akcept se piše na samoj mjenici. Izražava se riječju "priznajem", "primljena", "prihvaćena" ili kojom drugom riječju koja to isto znači; akcept potpisuje trasat. Kao akcept vrijedi i sam trasatov potpis kad je stavljen na licu mjenice.

(2) Kad je trasirana mjenica plativa na određeno vrijeme po viđenju, ili kad se na temelju naročite odredbe treba podnijeti na akceptiranje u određenom roku, onda akcept mora biti datiran danom kojeg je dan, osim ako imatelj mjenice zahtijeva da se datira danom kojeg je mjenicu podnio na akceptiranje. Ako se akcept ne datira, imatelj mjenice da bi održao svoja regresna prava protiv indosanta, mora taj propust ustanoviti pravodobno podignutim protestom.

Članak 25.

- (1) Akcept mora biti bezuvjetan, ali ga trasat može ograničiti na jedan dio mjenične svote.
- (2) Svako drugo u akceptu sadržano odstupanje od sastojaka mjenice jednako je odbijanju akcepta. Ipak je akceptant obvezan prema sadržini svog akcepta.

Članak 26.

- (1) Kad je u mjenici trasant kao mjesto plaćanja označio neko mjesto različito od onoga u kome trasat prebiva, ne imenujući osobu kod koje treba da se izvrši isplata (domicilijat), onda trasat prilikom akceptiranja može označiti tu osobu. Kad se to ne učini, smatra se da se akceptant obvezao da sam plati u mjestu plaćanja
- (2) Ako je mjenica plativa u mjestu trasatovog prebivanja, ovaj može prilikom akceptiranja označiti adresu u tom mjestu, gdje se isplata ima obaviti (platište).

Članak 27.

- (1) Akceptom se trasat obvezuje da mjenicu plati o dospelosti.
- (2) Ako mjenica ne bude plaćena, njen imatelj, pa bio to i sam trasant, ima na temelju nje pravo na neposrednu tužbu protiv akceptanta za sve što se može zahtijevati prema članku 47. i 48. ovoga Zakona.

Članak 28.

- (1) Smatra se da je trasat odbio akceptiranje mjenice ako je napisani akcept precrtao prije nego što je mjenicu vratio. Dok se ne dokaže protivno, smatra se da je akcpet precrtan prije nego što je mjenica vraćena.
- (2) Ali, ako je trasat pismeno izvijestio imatelja mjenice ili kojeg potpisnika da je mjenicu akceptirao, on je prema njima obvezan po sadržaju danog akcepta.

GLAVA IV. AVAL

Članak 29.

- (1) Isplata mjenice može se za cijelu mjeničnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati avalom (mjeničnim jamstvom).
- (2) Ovo osiguranje može dati treća osoba ili čak i netko od potpisnika mjenice.

Članak 30.

- (1) Aval se daje na mjenici ili na alonžu i potpisuje ga avalista.
- (2) Aval se izražava riječima "per aval", "kao jamac", "kao poruk" ili ma kojim drugim izrazom koji to isto znači.

(3) Za davanje avala dovoljan je potpis na licu mjenice, osim ako je u pitanju potpis trasata ili trasanta.

(4) Iz avala treba da se vidi za koga je dan. Ako se to ne vidi, vrijedi kao da je dan za trasanta.

Članak 31.

(1) Avalista odgovara onako kako odgovara onaj za koga jamči.

(2) Njegova obveza vrijedi i onda ako je obveza za koju jamči ništava iz bilo kojeg drugog razloga, osim zbog formalnog nedostatka.

(3) Kad isplati mjenicu, avalista stječe pravo iz mjenice protiv onoga za koga je inače jamčio, kao i protiv onih koji su ovome po mjenici odgovorni (pravo na regres).

GLAVA V. DOSPJELOST

Članak 32.

(1) Mjenica se može izdati

- po viđenju,
- na određeno vrijeme po viđenju,
- na određeno vrijeme od dana izdanja,
- na određeni dan.

(2) Ništave su mjenice u kojima je dospjelost drukčije naznačena, kao i mjenice sa više dospjelosti.

Članak 33.

(1) Mjenica po viđenju plativa je čim se podnese. Ona se mora podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdanja. Trasant može ovaj rok skratiti ili odrediti duži. Ove rokove indosanti može skratiti.

(2) Trasant može odrediti da mjenica plativa po viđenju ne smije biti podnesena na isplatu prije naznačenog vremena. U takvom slučaju rok za podnošenje počinje teći od toga vremena.

Članak 34.

(1) Dospjelost mjenice na određeno vrijeme po viđenju izračunava se bilo prema danu akcepta, bilo prema danu protesta.

(2) Kad protest nije podignut, onda se u pogledu akceptanta smatra da je nedatirani akcept stavljen posljednjeg dana roka predviđenog za podnošenje na akceptiranje.

Članak 35.

- (1) Mjenica koja glasi na jedan ili više mjeseci od dana izdanja ili do viđenja, dospijeva odgovarajućeg dana u onom mjesecu kada se ima obaviti isplata. Ako u tom mjesecu nema odgovarajućeg dana, onda mjenica dospijeva posljednjeg dana istog mjeseca.
- (2) Ako mjenica glasi na jedan ili više cijelih mjeseci i polovinu mjeseca od dana izdanja ili od viđenja, onda se najprije računaju cijeli mjeseci.
- (3) Ako je dospjelost određena za početak, za polovinu (sredinom siječnja, sredinom veljače itd.) ili za konac mjeseca, onda se pod tim izrazima razumijevaju prvi, petnaesti ili posljednji dan mjeseca.
- (4) Izrazi "osam dana" ili "petnaest dana" ne znače jedan ili dva tjedna, nego punih osam ili petnaest dana.
- (5) Izraz "pola mjeseca" znači rok od petnaest. dana.

Članak 36.

- (1) Kad je mjenica plativa na određeni dan u takvom mjestu u kome ne vrijedi isti kalendar koji vrijedi u mjestu izdanja, onda se smatra da je dan dospjelosti određen po kalendaru koji vrijedi u mjestu plaćanja.
- (2) Kad se mjenica plativa na određeno vrijeme od dana izdanja, trasira iz jednog mjesta na neko drugo mjesto i kad u tim mjestima ne vrijede isti kalendari, onda se dan izdanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru koji vrijedi u mjestu plaćanja, pa se prema tome određuje dospjelost.
- (3) Rokovi za podnošenje mjenica računaju se prema odredbi stavka 2. ovog članka.
- (4) Ovi se propisi ne primjenjuju ako neka posebna odredba u mjenici ili bitni sastojci mjenice pokazuju da se namjeravalo nešto drugo.

GLAVA VI. PLAĆANJE

Članak 37.

- (1) Mjenica plativa na određeni dan ili na određeno vrijeme, nakon dana izdavanja ili viđenja, mora se podnijeti na isplatu bilo na sam dan plaćanja, bilo jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za njim.
- (2) Kad se mjenica podnese nekom obračunskom zavodu, smatra se da je podnesena na isplatu.

Članak 38.

- (1) Prilikom plaćanja mjenice, trasat može zahtijevati da mu je imatelj preda s potvrdom na mjenici da je isplaćena.

(2) Imatelj mjenice ne može odbiti djelomičnu isplatu.

(3) U slučaju djelomične isplate trasat može zahtijevati da se ova isplata zabilježi na mjenici i da mu se uz to izda priznanica.

Članak 39.

(1) Imatelj mjenice ne može se prisiliti da primi isplatu prije dospelosti mjenice.

(2) Trasat koji plaća mjenicu prije dospelosti čini to na svoju opasnost i štetu.

(3) Tko plati mjenicu o dospelosti, pravovaljano je oslobođen obveze osim ako je to učinio iz zle namjere ili velike nemarnosti. On je dužan da ispita pravilnost niza indosamenata, ali ne i istinitost potpisa indosanata.

Članak 40.

(1) Kad je mjenica plativa u novcu koji nije u tečaju u mjestu plaćanja, mjenična svota može se platiti novcem koji je tu u tečaju, a po vrijednosti koju ima na dan dospelosti. Ako je dužnik u zakašnjenju, imatelj mjenice može, po svom izboru, tražiti da se mjenična svota isplati domaćim novcem po tečaju koji vrijedi bilo na dan dospelosti, bilo na dan isplate.

(2) Vrijednost stranog novca odredit će se po običajima koji vrijede u mjestu plaćanja, ali trasant može odrediti da se svota koju treba platiti, obračuna po tečaju određenom u mjenici.

(3) Ovi propisi ne primjenjuju se kad je trasant odredio da se isplata izvrši baš u novcu označenom u mjenici (odredba efektivne isplate u stranom novcu).

(4) Propisi stavka 2. i 3. ovoga članka primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s postojećim valutnim i deviznim propisima.

(5) Ako je mjenična svota označena u novcu koji ima isti naziv, ali različitu vrijednost u zemlji u kojoj je mjenica izdana i u onoj gdje je plativa, smatra se da se imalo u vidu novac mjesta plaćanja.

Članak 41.

Ako se mjenica ne podnese na isplatu u roku koji je označen u članku 37. ovoga Zakona, svaki dužnik je ovlašten da mjeničnu svotu položi u mjestu plaćanja kod prvostupanjskog redovnog suda, a ako ovoga nema kod nadležnog tijela državne uprave u općini, na trošak, opasnost i štetu imatelja mjenice.

GLAVA VII. REGRES ZBOG NEAKCEPTIRANJA I ZBOG NEISPLATE

Članak 42.

Imatelj mjenice može ostvariti regres protiv indosanata, trasanta i ostalih obveznika:

- o dospelosti:

ako mjenica nije plaćena u cijelosti ili djelomično;

- i prije dospelosti:

- 1) ako je akceptiranje odbijeno, bilo potpuno bilo djelomično,
- 2) ako je prije ili poslije akceptiranja otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasata, ili ako on obustavi plaćanja, makar ta obustava ne bi bila utvrđena sudskom odlukom, ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno;
- 3) ako je otvoren stečaj odnosno likvidacija nad imovinom trasanta mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje.

Članak 43.

(1) Djelomično ili potpuno odbijanje akceptiranja kao i djelomično ili potpuno odbijanje isplate mora se utvrditi javnom ispravom (protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate).

(2) Protest zbog neakceptiranja može se podići u rokovima određenim za donošenje na akceptiranje Ako je, u slučaju predviđenom u članku 23. stavku 1. ovoga Zakona, mjenica bila podnesena prvi put posljednjeg dana roka, protest se može podići još i sutradan.

(3) Protest zbog neisplate mjenice plative na određeni dan ili na određeno vrijeme od dana izdanja ili od viđenja mora se podići jednog od dva radna dana koji dolaze odmah za danom plaćanja mjenice. Ako je u pitanju mjenica plativa po viđenju, onda se protest mora podići sukladno stavku 1. ovoga članka o podizanju protesta zbog neakceptiranja.

(4) Kad je podignut protest zbog neakceptiranja, onda nije potrebno mjenicu podnijeti na isplatu niti podići protest zbog neisplate.

(5) Ako prije ili nakon akceptiranja trasat obustavi plaćanje ili ako je izvršenje nad njegovom imovinom ostalo bezuspješno, imatelj mjenice može vršiti regres tek pošto podnese trasatu mjenicu na isplatu i pošto protest bude podignut.

(6) U slučaju otvaranja stečaja, odnosno likvidacije nad imovinom trasata, prije ili nakon akceptiranja, kao i u slučaju stečaja odnosno likvidacije nad imovinom trasanta mjenice koja se ne smije podnijeti na akceptiranje imatelj mjenice može ostvariti regres kad podnese potvrdu suda da je otvoren stečaj odnosno podnijeta prijava o pokretanju postupka likvidacije.

Članak 44.

(1) O odbijanju akceptiranja ili isplate imatelj mjenice mora obavijestiti svog indosanta i trasanta u roku od četiri radna dana nakon dana proteste, ili nakon dana podnošenja mjenice ako u ovoj postoji odredba "bez troškova". Ako je protest zamijenjen prema odredbi članka 77. ovoga Zakona, rok se računa od dana unošenja izjave o odbijanju u registar protesta.

(2) Svaki indosant mora u roku od dva rada dana nakon dana primljene obavijesti priopćiti obavijest indosantu koji mu prethodi, naznačujući imena i adrese onih koji su dali prijašnje obavijesti i tako redom sve do trasanta.

(3) Kad se u smislu stavka 1 i 2. ovoga članka daje obavijest kojem potpisniku mjenice, mora se, u roku koji za ovog potpisnika vrijedi, poslati takva ista obavijest i njegovom avalisti.

(4) Ako koji od indosanata nije označio svoju adresu ili ju je označio nečitljivo, dovoljno je da se obavijest pošalje indosantu koji mu prethodi.

(5) Obavijest se može dati u ma kakvom obliku, pa i jednostavnim vraćanjem mjenice.

(6) Tko daje obavijest dužan je dokazati da je to učinio u propisanom roku. Smatra se da je pravodobno postupljeno i kad je pismo kojim se obavijest daje predano pošti u propisanom roku.

(7) Tko ne da obavijest u propisanom roku, ne gubi zbog toga svoja mjenična prava, ali za štetu koja nastane zbog njegovog propuštanja, on odgovara do visine mjenične svote.

Članak 45.

(1) Trasant, indosant, ili avalista može odredbom "bez troškova", "bez protesta" ili ma kakvom drugom odgovarajućom odredbom, napisanom i potpisanom na mjenici, osloboditi njenog imatelja od obveze da radi ostvarenja regresa podiže protest zbog neakceptiranja ili neisplate.

(2) Ova odredba ne oslobađa imatelja mjenice ni od podnošenja mjenice u propisanim rokovima ni od pravodobnog davanja obavijesti. Prekoračenje rokova dokazuje onaj koji to ističe protiv imatelja mjenice.

(3) Odredba koju je trasant napisao djeluje prema svim potpisnicima; ona koju je napisao indosant ili avalista djeluje samo prema onome koji ju je stavio. Ako imatelj mjenice protivno odredbi koju je napisao trasant podigne protest, sam će snositi protestne troškove. Kad odredba potječe od indosanta ili avaliste, troškovi protesta, ako je podignut, mogu se naplatiti od svih potpisnika.

Članak 46.

(1) Svi oni koji su mjenicu trasirali, akceptirali, indosirali ili avalirali odgovaraju solidarno imatelju mjenice.

(2) Imatelj mjenice ima pravo postupiti protiv svih tih osoba bilo pojedinačno, bilo protiv više njih, bilo protiv svih zajedno; pri tom nije dužan da se drži reda kojim su se oni obvezali.

(3) Isto pravo pripada svakom potpisniku mjenice koji ju je iskupio.

(4) Postavljanje zahtjeva protiv jednog od obveznika ne sprečava da se postupi protiv ostalih, makar oni dolazili iza onog protiv kojeg je prvo postupljeno.

Članak 47.

(1) Imatelj mjenice može zahtijevati od onoga protiv kojeg ostvaruje regres:

1) iznos za koji mjenica nije akceptirana ili isplaćena kao i kamate ako su bile u mjenici određene,

- 2) zateznu kamatu obračunatu u skladu s propisom kojim se uređuje visina stope zatezne kamate,
- 3) troškove protesta, poslanih izvještaja, kao i ostale troškove.

(2) Ako se regres traži prije dospelosti, od mjenične svote odbija se eskont po stopi koju određuje Narodna banka Hrvatske, a koja važi na dan regresa.

Članak 48.

Tko je iskupio mjenicu, može zahtijevati od onih koji njemu odgovaraju :

- 1) cjelokupnu svotu koju je isplatio,
- 2) kamatu u visini eskontne stope koju utvrđuje Narodna banka Hrvatske na tu svotu, računajući od dana kad se iskupljena svota mjenice isplatila,
- 3) troškove koje je imao.

Članak 49.

(1) Svaki obveznik, protiv kojeg se ostvaruje ili protiv kojega se može ostvarivati regres, ovlašten je, kada isplati regresnu svotu, zahtijevati da mu se preda mjenica zajedno sa protestom i računom na kome je potvrđena isplata.

(2) Svaki indosant koji je iskupio mjenicu može precrtati svoj indosament i indosamente indosanata koji iza njega dolaze.

Članak 50.

Kad se ostvaruje regres zbog djelomičnog akceptiranja, onda onaj koji je isplatio dio svote za koji mjenica nije bila akceptirana, može zahtijevati da se ta isplata zabilježi na mjenici i da mu se o tome izda priznanica. Imatelj mjenice dužan je, osim toga, da mu izda prijepis mjenice, s potvrdom da je vjeran originalu, kao i protest radi ostvarenja daljnjeg regresa.

Članak 51.

(1) Svatko tko ima pravo da ostvari regres može, ukoliko nije protivno ugovoreno, da se naplati pomoću nove mjenice, trasirane po viđenju na jednu od osoba njemu odgovornih i plative u mjestu prebivanja te osobe (povratna mjenica).

(2) Povratna mjenica obuhvaća, osim iznosa označenih u članku 47. i 48. ovoga Zakona, još i naknadu za posredovanje, kao i pristojbu za povratnu mjenicu.

(3) Ako povratnu mjenicu trasira imatelj, mjenična svota se određuje po tečaju koji ima mjenica po viđenju, trasirana iz mjesta plaćanja prvobitne mjenice na mjesto prebivanja obveznika na koga se vuče. Ako povratnu mjenicu trasira indosant, mjenična svota se određuje po tečaju, koji ima mjenica po viđenju, trasirana iz mjesta prebivanja trasanta povratne mjenice na mjesto prebivanja obveznika.

Članak 52.

(1) Sa protekom rokova:

- za podnošenje mjenica po viđenju ili na određeno vrijeme po viđenju,
- za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili zbog neisplate,
- za podnošenje na isplatu mjenice koja sadrži odredbu "bez troškova",

imatelj mjenice gubi svoja prava protiv indosanta protiv trasanta i protiv ostalih obveznika izuzev akceptanta.

(2) Ako se mjenica ne podnese na akceptiranje u roku koji je trasant odredio, imatelj mjenice gubi pravo na regres i zbog neisplate i zbog neakceptiranja, osim ako iz sadržaja odredbe ne proizlazi da se trasant samo htio osloboditi odgovornosti za akceptiranje.

(3) Ako je rok za podnošenje određen u nekom indosamentu, onda se time može poslužiti samo indosant koji je indosament napisao.

Članak 53.

(1) Kad se u predviđenim rokovima mjenica ne može podnijeti ili protest podignuti zbog nesavladive prepreke (zakonski propisi neke države ili koji drugi slučaj više sile), onda se ti rokovi produžuju.

(2) Imatelj mjenice dužan je o slučaju više sile bez odlaganja obavijestiti svog indosanta i tu obavijest uz datum i svoj potpis, zabilježiti na mjenici ili na alonžu; za ostalo vrijede propisi članka 44. ovoga Zakona.

(3) Kad viša sila prestane, imatelj mjenice mora bez odlaganja podnijeti mjenicu na akceptiranje ili na isplatu. i ako treba, podignuti protest.

(4) Ako viša sila traje duže od trideset dana nakon dospelosti, za ostvarenje regresa nije potrebno ni podnošenje ni protestiranje mjenice.

(5) Kod mjenice po viđenju i na određeno vrijeme po viđenju, rok od trideset dana teče od dana kojega je imatelj mjenice obavijestio svog indosanta o višoj sili, makar to učinio i prije proteka rokova za podnošenje; kod mjenica na određeno vrijeme po viđenju, rok od trideset dana povećava se tim vremenom po viđenju označenim u mjenici.

(6) Ne smatraju se kao slučajevi više sile one prepreke koje su čisto osobne za imatelja mjenice ili za onoga kome je on povjerio da mjenicu podnese ili da protest podigne.

GLAVA VIII. INTERVENCIJA

Članak 54.

1. Opća odredba

(1) Trasant, indosant ili avalista mogu u mjenici naznačiti osobu koja će po potrebi akceptirati ili platiti (intervenijent).

(2) Intervenijent može mjenicu, pod niže propisanim uvjetima, akceptirati ili platiti za ma koga obveznika protiv koga se može ostvariti regres.

(3) Intervenijent može biti treća osoba, pa i trasat ili ma tko od obvezanih po mjenici, izuzimajući akceptanta.

(4) Intervenijent je dužan u roku od dva radna dana obavijestiti o svojoj intervenciji onoga za koga je posredovao. Ako prekorači ovaj rok, odgovara do visine mjenične svote za štetu koja nastane uslijed tog prekoračenja.

2. Akceptiranje intervencijom

Članak 55.

(1) Akceptiranje intervencijom može se obavljati kad god je prije dospelosti mjenice njen imatelj ovlašten na regres po mjenici koja se može podnijeti na akceptiranje.

(2) Kad je na mjenici naznačena neka osoba da mjenicu po potrebi akceptira ili da je po potrebi u mjestu plaćanja isplati, imatelj takve mjenice ne može prije dospelosti ostvariti svoje pravo na regres protiv onoga koji je stavio tu oznaku, kao ni protiv potpisnika koji iza njega dolaze, osim kad je mjenicu podnio naznačenoj osobi i podigao protest, pošto je ona odbila akceptiranje.

(3) U ostalim slučajevima imatelj mjenice može odbiti akceptiranje intervencijom. Ali ako ga dopusti, gubi regres koji mu prije dospelosti pripada protiv onoga za koga je dan akcept, kao i protiv potpisnika koji za ovim dolaze.

Članak 56.

Akcept intervencijom bilježi se na mjenici, njega potpisuje intervenijent. U njemu se naznačuje za koga je dan; ako se to ne naznači, smatra se da je dan za trasanta.

Članak 57.

(1) Intervenijent, kad akceptira mjenicu, odgovara prema njenom imatelju i prema indosantima koji dolaze za dužnikom za koga je intervenirao onako kako taj dužnik odgovora.

(2) Iako je mjenica intervencijom akceptira, onaj za koga je to učinjeno, a tako isto i oni koji njemu odgovaraju, mogu, kad isplate iznos označen u članku 47. ovoga Zakona, zahtijevati od imatelja da preda mjenicu zajedno sa protestom, ako mu je bilo mjesta, kao i računom na kome je potvrđena isplata.

3. Isplata intervencijom

Članak 58.

(1) Isplata intervencijom može se obavljati u svim slučajevima u kojima je, bilo o dospelosti, bilo prije dospelosti, imatelj mjenice stekao pravo na regres.

(2) Isplata intervencijom obuhvaća cjelokupnu svotu koju bi inače imao namiriti onaj za koga se intervenira.

(3) Ona se mora obaviti najkasnije sutradan po posljednjem danu dopuštenom za podizanje protesta zbog neisplate.

Članak 59.

(1) Ako su mjenicu akceptirali intervenijenti koji imaju svoje mjesto prebivanja u mjestu plaćanja, ili ako su u mjenici označene, da je po potrebi, plate osobe koje u tom mjestu imaju svoje mjesto prebivanja, imatelj mjenice dužan je ovu podnijeti svim tim osobama i ako je potrebno, podignuti protest zbog neisplate najkasnije sutradan po posljednjem danu dopuštenom za podizanje protesta.

(2) Ako se protest ne podigne u tome roku, ispadaju iz obveze: onaj koji je naznačio adresu po potrebi ili za koga je intervencijom mjenica bila akceptirana a lako isto i indosanti koji za njim dolaze.

Članak 60.

Imatelj mjenice koji dobije isplatu intervencijom gubi regres protiv onih koji bi tom isplatom bili oslobođeni.

Članak 61.

(1) Isplata intervencijom mora se potvrditi izjavom o namirenju stavljenom na mjenici s naznakom onoga za koga je plaćeno. Ako se ta osoba ne naznači, smatra se da je plaćeno za trasanta.

(2) Mjenica i protest, ako je podignut, predaju se intervenijentu-platcu.

Članak 62.

(1) Intervenijent-platac stječe prava koja proizlaze iz mjenice protiv onoga za koga je platio i protiv onih koji su ovome po mjenici obvezni. Ali on ne može mjenicu dalje indosirati.

(2) Indosanti koji dolaze poslije potpisnika za koga je plaćeno, oslobođeni su obveze.

(3) Kad više intervenijenata ponude isplatu, prvenstvo ima onaj koji oslobađa najviše obveznika. Ako, znajući za to, intervenijent postupi protivno ovom pravilu, gubi regres protiv onih koji bi bili oslobođeni

GLAVA IX. UMNOŽAVANJE I PRIJEPISI

Članak 63.

1. Umnožavanje

- (1) Trasirana mjenica može se izdati na dva ili više istovjetnih primjeraka.
- (2) Ovi primjerci moraju biti u svom slogu označeni tekućim brojem, i ako se to ne učini, svaki primjerak smatra se kao posebna mjenica.
- (3) Svaki imatelj mjenice u kojoj nije naznačeno da je vučena samo u jednom primjerku, može tražiti da mu se o njegovom trošku izda još jedna ili više primjeraka. Radi toga se treba obratiti svom neposrednom indosantu koji je dužan da ga u tom pogledu pomogne kod svoga indosanta i tako redom sve do trasanta. Indosanti su dužni ponoviti svoje indosamente na novim primjercima.

Članak 64.

- (1) Isplata jednog od mjeničnih primjeraka oslobađa od obveze i po svim drugim primjercima makar u mjenici i ne stajalo da se isplatom po jednom primjerku poništi vrijednost i ostalih primjeraka Trasant ostaje obvezan po svakom akceptiranom primjerku koji mu ne bude vraćen.
- (2) Indosant koji je prenio primjerke na razne osobe, kao i svi potonji indosanti odgovorni su po svim nevraćenim primjercima koji nose njihov potpis.

Članak 65.

- (1) Tko pošalje jedan primjerak na akceptiranje, dužan je na ostalim primjercima naznačiti ime osobe kod koje se taj primjerak nalazi. Ova je osoba dužna da ga preda zakonitom imatelju makar kog drugog primjerka.
- (2) Ako ona odbije da to učini zakoniti imatelj ovog drugog primjerka može ostvariti regres tek kada protestom utvrdi :
 - 1) da mu na njegovo zahtijevanje nije predan primjerak poslan na akceptiranje,
 - 2) da se ni po jednom drugom primjerku nije mogao dobiti akcept ili isplata.

2. Prijepisi

Članak 66.

- (1) Svaki imatelj mjenice ima pravo da načini od nje prijepise.
- (2) Prijepis mora sadržavati točno prepisanu izvornu mjenicu s indosamentima i svim drugim odredbama koje se na njoj nalaze. U prijepisu se mora naznačiti gdje se završava.
- (3) Prijepis se može indosirati i avalirati na isti način i s istim učinkom kao i izvorna mjenica.

Članak 67.

- (1) U prijepisu se mora označiti osoba kod koje se nalazi izvorna mjenica. Prijepis u kome to nije učinjeno nema mjeničnopravne vrijednosti.

(2) Osoba kod koje se izvorna mjenica nalazi dužna je mjenicu predati zakonitom imatelju prijepisa. Ako ona to odbije, imatelj prijepisa može ostvariti regres protiv onih koji su indosirali ili avalirali prijepis tek pošto utvrdi protestom da mu na njegov zahtjev nije predana izvorna mjenica.

(3) Ako izvorna isprava nakon posljednjeg indosamenta stavljenog prije nego što je načinjen prijepis, sadrži odredbu "počev odavde indosament vrijedi samo na prijepisu" ili ma kakvu drugu oznaku koja to isto znači, ništav je svaki indosament koji bi iza toga bio stavljen na izvornu mjenicu.

GLAVA X. PREINAČENJE MJENICE

Članak 68

Ako je slog neke mjenice preinačen, oni koji su mjenicu potpisali poslije tog preinačenja odgovaraju prema preinačenom slogu, a prijašnji potpisnici odgovaraju prema prvobitnom slogu.

GLAVA XI. PROTEST

Članak 69.

Protest se podiže kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom koje je mjesno nadležno za osobu protiv koje se podiže protest.

Članak 70.

(1) Kada se podiže protest, protestno tijelo u smislu odredbe članka 106. ovoga Zakona podnosi mjenicu onome protiv koga se protest traži i poziva ga da izvrši zahtijevanu činidbu,

(2) Ako se tražena osoba ne nađe u svom poslovnom uredu, kad ga ima, odnosno u stanu kad poslovnog ureda nema, ili ako se nađe, ali joj se zahtjev ne može priopćiti ma iz kojeg uzroka, protestno tijelo nije dužno ponoviti protestni postupak.

(3) Smatra se da je dokazano da se poslovni lokal ili stan nisu mogli pronaći samo onda ako je u protestu zabilježeno da se protestno tijelo bezuspješno raspitivalo o tome kod nadležnog općinskog tijela. uprave.

(4) Ako protestno tijelo ne bi bilo dovoljno brižljivo u raspitivanju za poslovni ured ili stan, protest je ipak valjan, ali se tijelo time ne oslobađa od odgovornosti za štetu.

Članak 71.

(1) Protest mora sadržavati:

1) prijepis protestirane mjenice odnosno protestiranog mjeničnog prijepisa, kao i svih izjava odnosno napomena na njima; ako se protest podiže po mjenici izdanoj na stranom jeziku onda se mora priložiti i prijevod mjenice sa ovjеровljenjem onoga koji protest podiže;

- 2) ime ili tvrtku osobe po čijem se zahtjevu i protiv koje se protest podiže,
 - 3) potvrdu da tražena osoba nije izvršila činidbu koja se na temelju mjenice od njega zahtijeva ili da je protestno tijelo nije moglo naći u njezinom poslovnom uredu ili stanu, ili ako ju je i našlo, da joj iz bilo kojeg uzroka nije moglo pripočiti zahtjev,
 - 4) mjesto, dan, mjesec, godinu i sat kad je, i lokal gdje je poduzet, ili bezuspješno pokušao protestni postupak,
 - 5) datum protesta, broj pod kojim je zaveden u registar protesta, službeni potpis protestnog tijela kao i pečat
- (2) Onaj dio mjenice ili prijepisa koji se ne može pročitati, protestno tijelo označit će u protestu kao nečitljiv.
- (3) Ako tražena osoba obrazloži odbijanje činidbe ili ako trasat postavi zahtjev prema članku 23. stavku 1. ovoga Zakona, treba i to zabilježiti u protest.

Članak 72.

Kad se na temelju iste mjenice zahtijeva više činidbi ili kad se ista činidba zahtijeva od više osoba, umjesto više protesta može se podići samo jedan protest.

Članak 73.

- (1) Propuštena činidba zbog koje je protest tražen može se izvršiti i u ruke odnosno u prisustvu protestnog tijela (članak 69.) Odredba ili uput koji bi se tome protivio, nema vrijednosti prema osobi koja ima izvršiti činidbu.
- (2) U slučaju isplate mjeničnog duga protestno tijelo potvrđuje tu isplatu na mjenici i predaje osobi koja je izvršila isplatu.
- (3) Ako mjenični dužnik isplati jedan dio mjenične svote to će se zabilježiti na izvornoj mjenici i u protestu i o tome platcu izdati priznanica na prijepisu protestirane mjenice.

Članak 74.

Ako mjenični obveznik isplati mjeničnu svotu, ali odbije isplatu protestnih troškova, ova će se okolnost utvrditi protestom, a sama mjenica predati platcu. Naknada protestnih troškova traži se na temelju ovog protesta.

Članak 75.

Isprava o protestu mora se bez odlaganja predati imatelju mjenice ili osobi koja je u njegovo ime podnijela mjenicu na protest.

Članak 76.

(1) Protestno tijelo dužno je cijelu sadržinu podignutih protesta zavoditi redom, po njihovom datumu i broju, u protestnom registru.

(2) Oblik i način vođenja protestnog registra propisat će ministar pravosuđa.

(3) Na temelju protestnog registra, protestno tijelo izdaje osobama zainteresiranim po dotičnoj mjenici ovjerene prijepise protesta uz naplatu pristojbe.

Članak 77.

(1) Ako trasant u slogu mjenice ne zahtijeva da protest bude u obliku javne isprave, protest zbog neakceptiranja ili neisplate može po pristanku imatelja mjenice biti zamijenjen pismenom izjavom na mjenici one osobe od koje je zahtijevana činidba (trasat, akceptant, domicilij, adresat po potrebi ili intervenijent). Izjava ovih osoba mora biti datirana, potpisana i u protestnom roku unesena u registar protesta, o čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na protestiranoj mjenici ili alonžu.

(2) Vlada Republike Hrvatske utvrđuje do koje mjenične svote protestno tijelo može mjesto protesta po prethodnim odredbama (članak 69 do 77. stavak 1.) preporučenim pismom dostaviti prijepis mjenice svim mjeničnim dužnicima, s napomenom da je mjenica protestirana. O tome se na zahtjev izdaje potvrda koja se upisuje u protestnom roku u registar protesta. U takvom slučaju otpada obavijest po članku 49. ovoga Zakona.

GLAVA XII. ZASTARA

Članak 78.

(1) Svi mjeničnopravni zahtjevi protiv akceptanta zastaraju za tri godine, računajući od dospelosti.

(2) Mjениčnopravni zahtjevi imatelja mjenice protiv indosanta i protiv trasanta zastaraju za godinu dana, računajući od dana pravodobno podignutog protesta a ako se u mjenici nalazi odredba "bez troškova" onda od dospelosti.

(3) Mjениčnopravni zahtjevi indosanata jednih protiv drugih i protiv trasanta zastaraju za šest mjeseci računajući od dana kad je indosant mjenicu iskupio ili od dana kad je protiv njega kod suda postupljeno.

Članak 79.

Zastara se prekida podnošenjem tužbe sudu. Sa tužbom se izjednačuju: prijava mjениčne tražbine u stečaju odnosno likvidaciji, ostvarivanje mjениčnopravnih zahtjeva u tijeku parnice, pozivanje u zaštitu, obavijest kojom tuženi obavještava svog prethodnika da je protiv njega podnesena regresna tužba. Obavijest se priopćuje preko suda ili neposredno preporučenim pismom, u kom se slučaju dan kojega je pismo predano pošti uzima kao dan priopćenja.

Članak 80.

Prekinuta zastara počinje ponovo teći:

- 1) u slučaju podnošenja tužbe i u slučaju ostvarivanja zahtjeva u tijeku parnice, od dana posljednje parnične radnje, ako se ni u jednom ni u drugom slučaju parnica ne nastavi,
- 2) u slučaju prijave u stečaju odnosno likvidaciji, od dana svršetka stečajnog postupka, a u slučaju kad se u stečaju odnosno likvidaciji ospori prijavljena tražbina, od dana osporenja,
- 3) u slučaju pozivanja u zaštitu i priopćenja o podnesenoj tužbi, od dana kad se parnica pravomoćno završi.

Članak 81.

Ako je vjerovnik u tijeku posljednja tri mjeseca prije isteka roka zastare uslijed prestanka sudskog rada ili uslijed vojne službe u ratu ili uslijed više sile (članak 53.) bio spriječen u ostvarivanju svojih mjeničnih prava, zastara ne teče dok traje ta spriječenost. Zastara također ne teče dok traje stečaj nad vjerovnikovom imovinom. Kad prestanu ove prepreke, zastara se ne može završiti prije trideset dana, ukoliko bi njen rok isticao prije tog vremena.

Članak 82.

(1) Ako parnično nesposobna osoba, ma u kom trenutku u tijeku posljednja tri mjeseca roka zastare nema zastupnika, onda se zastara koja protiv nje teče ne može završiti prije proteka tri mjeseca od trenutka kad je ta osoba postala parnično sposobna ili je dobila zastupnika. To isto vrijedi i za slučaj da zastupnik izgubi parničnu sposobnost ili da između njega i parnično nesposobne osobe postoji sukob interesa u pogledu podignute tužbe ili tužbe koja bi se imala podići.

(2) Zastara jedne mjenične tražbine koja čini dio neke ostavine ili koja pada na teret takve ostavine ne može se završiti prije proteka šest mjeseci nakon smrti pokojnikove.

Članak 83.

Prekid i obustava zastare djeluje samo prema onome prema kome je nastao uzrok za prekid odnosno obustavu.

Članak 84.

Uzroci prekida i obustave zastare inozemnog prava djeluju u smislu ovoga Zakona ukoliko odgovaraju uzrocima navedenim u prednjim člancima.

GLAVA XIII. NEOPRAVDANO OBOGAĆENJE

Članak 85.

(1) Trasant, akceptant i indosant, čije su mjenične obveze utrnule uslijed zastare ili uslijed toga što su propuštene radnje propisane radi održanja mjeničnih prava odgovaraju imatelju mjenice, ako su se na njegovu štetu neopravdano obogatili. Ostali mjenični obveznici oslobođeni su ove odgovornosti.

(2) Imovinski zahtjev koji se temelji na odgovornosti zbog neopravdanoga obogaćenja može se ostvariti i na temelju sudske odluke o amortizaciji nestale mjenice.

(3) Odgovornost zbog neopravdanog obogaćenja zastaruje za tri godine, u svemu ostalom na ovu zastaru primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima.

GLAVA XIV. PRAVO ZALOGA I PRIDRŽAJA

Članak 86.

(1) Kada radi osiguranja mjenične tražbine imatelj mjenice, na temelju pismene izjave primi u zalog kakvu pokretnu stvar ili tražbinu, a dužnik ne ispuni na vrijeme svoju mjeničnu obvezu, onda imatelj mjenice ima pravo namiriti se iz zaloga, ne podižući tužbu protiv zalagatelja.

(2) U tu svrhu imatelj mjenice može:

1) na temelju mjenice i isprave o zalaganju zahtijevati od suda, nadležnog bilo za njega bilo za zalagatelja, prodaju zaloga; sud određuje javnu prodaju ne saslušavši zalagatelja; time se ne otklanja odgovornost imatelj mjenice za zloupotrebu založnog prava,

2) založene mjenice ili druge tražbine naplatiti i od dobivenog novca namiriti se; ili založene tražbine zadržati za sebe do iznosa svoje tražbine.

(3) Sva ova prava pripadaju imatelju mjenice i u slučaju kad zalagatelj padne pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije.

(4) Kako o namjeravanoj tako i o izvršenoj prodaji ili zadržavanju zaloga imatelj mjenice mora, po mogućnosti bez odlaganja, obavijestiti dužnika kao i zalagatelja, ako je taj treća osoba.

(5) Imatelj mjenice je dužan, ako se potpuno namirio za svoju tražbinu, predati zalagatelju, odnosno u njegovu stečajnu masu izvornu mjenicu kao i dobiveni višak. Djelomično namirenje mora se zabilježiti na mjenici.

Članak 87.

(1) Stjecanjem prava na tužbu ili na regres, imatelj mjenice stječe i pravo pridržaja nad dužnikovim novcem, pokretninama i vrijednosnim papirima, koji su zakonitim putem došli u njegove ruke ili s kojima može raspolagati. No, pravo pridržaja nad spomenutim predmetima ne može se ostvariti ako su dužnik ili treća osoba, prilikom uručjenja ili prije toga, stavili do znanja imatelju mjenice da se predmeti daju u naročitu svrhu.

(2) Imatelj mjenice može se poslužiti pravom pridržaja i prije nego što mu je tražbina dospjela, ako je dužnik pao pod stečaj odnosno kad se otvori postupak likvidacije ili ako je izvršenje novčanog duga iz njegove imovine ostalo bezuspješno, ili ako je dužnik trgovac koji je obustavio svoja plaćanja. U ovim slučajevima ni stavljanje do znanja da se predmeti daju u naročitu svrhu ne isključuje ostvarenje prava pridržaja, ako su dotični predmeti došli u ruke imatelja mjenice ili u njegovu vlast raspolaganja prije nego što su nastupile gore navedene okolnosti ili prije nego što je on za njih saznao.

Članak 88.

(1) Imatelj mjenice mora po mogućnosti bez odlaganja obavijestiti dužnika o vršenju prava pridržaja.

(2) Ukoliko se stranke drukčije ne sporazume, pravo pridržaja imatelja mjenice prestaje, ako se njegova tražbina dovoljno osigura depozitom u novcu ili u vrijednosnim papirima.

Članak 89.

Pravo pridržaja ima isti učinak kao i pravo zaloga po članku 86. ovoga Zakona. Imatelj mjenice po pismenom pristanku dužnika ili na temelju pravomoćne presude suda nadležnog bilo za pridržnika bilo za dužnika kojom je priznato pravo pridržaja, može:

- 1) pridržani gotov novac upotrijebiti na namirenje svoje tražbine,
- 2) sa pridržanim drugim predmetima postupiti u smislu članka 86. ovoga Zakona

GLAVA XV. AMORTIZACIJA MJENICE**Članak 90.**

(1) Onaj kome je nestala mjenica može nadležnom sudu mjesta plaćanja predložiti da je amortizira.

(2) U prijedlogu se mora iznijeti glavni sadržaj nestale mjenice i učiniti vjerojatnim da je predlagatelj tu mjenicu imao ili da mu na temelju ove pripada neko pravo.

(3) Ako sud nađe da su podneseni podaci dovoljni, izdat će oglas, u kome će izložiti glavni sadržaj nestale mjenice s pozivom da je onaj kod koga se nalazi pokaže sudu u roku od 60 dana, jer će je inače sud, po proteku ovog roka, oglasiti za poništenu.

(4) Ovaj oglas objavit će se u "Narodnim novinama".

(5) Ako je dan plaćanja već dospio, rok za pokazivanje teče od dana oglasa, a ako dan plaćanja dolazi tek kasnije, onda od proteka ovog dana. Ako mjenici po viđenju ili na određeno vrijeme po viđenju rok za podnošenje nije protekao, onda rok za pokazivanje nestale mjenice teče od posljednjeg dana roka određenog za podnošenje na viđenje.

(6) O ovome oglasu sud će obavijestiti predlagatelja i sve u mjenici imenovane osobe.

Članak 91.

(1) Predlagatelj amortizacije mora, da bi održao regres protiv trasanta neakceptirane mjenice, kao i protiv trasanta koji je zabranio podnošenje mjenice na akceptiranje, u tijeku roka određenog za podizanje protesta zbog neakceptiranja ili isplate ili neisplate i u za to određenom mjestu podići protest podnoseći glavni sadržaj nestale mjenice. Protest zamjenjuje podnošenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i podizanje odnosnih protesta. Naknada troškova za taj protest ne može se tražiti.

(2) Na temelju sudske odluke kojom se određuje postupak za amortizaciju predlagatelj može, ako drukčije nije ugovorio, iza dospelosti nestale mjenice, tražiti da akceptant, a u slučaju stavka 1. ovoga članka trasant, položi mjeničnu svotu nadležnom tijelu vlasti sukladno odredbi članka 41. ovog Zakona. Takvom traženju nema mjesta, ako onaj od koga se traži polaganje mjenične svote dokaže da predlagatelj nije imao pravo tražiti amortizaciju.

Članak 92.

(1) Ako se mjenica u tijeku roka određenog u oglasu ne podnese, onda sud oglašava nestalu mjenicu za amortiziranu i o tome izvješćuje akceptanta, odnosno trasanta neakceptirane mjenice ili trasanta koji je zabranio podnošenje mjenice na akceptiranje, stavljajući mu do znanja da mjeničnu svotu može isplatiti predlagatelju amortizacije Sud će o amortiziranju mjenice obavijestiti predlagatelja kao i sve u mjenici imenovane osobe.

(2) Na temelju amortizirane mjenice ne mogu se ostvarivati nikakva mjenična prava.

(3) Na temelju odluke o amortizaciji predlagatelj može protiv akceptanta, u slučaju članka 91. stavka 1. ovoga Zakona protiv trasanta ostvariti svoja mjenična prava kao da ima neamortiziranu mjenicu. Ali ti mjenični dužnici neće biti obvezni da izvrše isplatu ako dokažu da je predlagatelj bespravno dobio odluku o amortizaciji.

Članak 93.

Ako se u roku koji je oglasom određen, pojavi onaj kod koga se nalazi mjenica za koju je amortizacija tražena, sud će, pošto je mjenica pokazana predlagatelju i pošto saslušava zainteresirane osobe, obustaviti daljnji postupak.

GLAVA XVI. SUKOBI ZAKONA

Članak 94.

(1) Sposobnost osobe da se mjenično obveže određuje zakon njezine zemlje. Ako taj zakon upućuje na zakon koje druge zemlje, onda se primjenjuje zakon te druge zemlje

(2) Osoba koja bi prema zakonu označenom u prednjem stavku bila mjenično-pravno nesposobna, ipak je pravovaljano obvezana, ako je potpis dala na području zemlje po čijim bi zakonima imala mjenično-pravnu sposobnost.

Članak 95.

(1) Oblik primanja mjeničnih obveza određuje zakon zemlje na čijem su području te obveze primljene.

(2) Iznimno od toga:

1) ako primljene mjenične obveze nisu pravovaljane prema propisima iz stavka 1. ovoga članka, ali odgovaraju zakonu zemlje gdje je neka kasnija obveza primljena onda okolnost da su prijašnje obveze glede oblika nepravilne ne oduzima pravovaljanost tim kasnijim obvezama,

2) mjenične obveze između naših državljana primljene u inozemstvu, ako odgovaraju odredbama ovoga Zakona, pravovaljane su, mada ne odgovaraju zakonu mjesta gdje su nastale.

Članak 96.

Oblik i rokove protesta, kao i oblik ostalih radnji potrebnih za ostvarenje ili za održavanje mjeničnih prava, određuje zakon zemlje na čijem se području mora podići protest ili izvršiti radnja.

Članak 97.

(1) Učinak obveza akceptanta trasirane mjenice i izdavatelja vlastite mjenice određuje zakon koji vrijedi u mjestu gdje su ove isprave plative.

(2) Učinak koji proizvode obveze ostalih mjeničnih dužnika određuje zakon zemlje na čijem su području dani potpisi kojima su te obveze primljene.

Članak 98.

(1) Rokove za ostvarivanje regresnih zahtjeva određuje u pogledu svih mjeničnih potpisnika zakon mjesta u kome je mjenica izdana.

(2) Isto tako, zakon mjesta izdanja isprave određuje stječe ili imatelj mjenice tražbinu koja je dala povoda izdanju isprave.

Članak 99.

(1) Pitanje može li se akcept ograničiti na jedan dio svote i je li imatelj mjenice dužan ili ne primiti djelomičnu isplatu, rješava se prema zakonu zemlje gdje je trasirana mjenica plativa.

(2) Po istom zakonu raspravlja se i pitanje djelomične isplate vlastite mjenice.

Članak 100.

Zakon zemlje gdje je mjenica plativa određuje mjere koje se imaju poduzimati u slučaju gubitka ili krađe mjenice.

GLAVA XVII. OSTALE ODREDBE

Članak 101.

Mjenično se može obvezati svaka osoba koja se prema propisima građanskog ili trgovačkog zakonodavstva može ugovorom obvezivati.

Članak 102.

(1) Nepismena osoba ili osoba koja ne može pisati mjenično se obvezuje kad na mjenici ili alonžu stavi rukoznak koji sud ovjeri, štambilj, žig i pečat smatraju se kao rukoznak.

(2) Mjenična obveza može se primiti za nepismenu osobu samo na temelju punomoći koju je ona izdala i sud ovjerio. Ovim se ne mijenjaju zakonske odredbe o potpisivanju pod trgovačkom tvrtkom.

(3) U sudsko ovjerovljenje službena osoba mora staviti: da osobno ili preko privedenih svjedoka poznaje osobu koja se hoće mjenično obvezati ili izdati punomoć, zatim da je spomenutoj osobi pročitana izjava kojom se mjenično obvezuje ili kojoj daje punomoć i da je ona potvrdila da to odgovara njezinoj volji. Ovjera mora imati službeni broj, pečat i potpis službene osobe.

Članak 103.

Potpis slijepih osoba na mjenici vrijedi bez ovjere. Iznimno na zahtjev slijepe osobe, kad ona smatra da je to potrebno zbog zaštite njezinih interesa, potpis se ovjerava na način uređen Zakonom o javnom bilježništvu. To isto vrijedi i za punomoć izdanu radi mjeničnog zaduženja.

Članak 104.

(1) Ako mjenica dospijeva na blagdan, njena se isplata može zahtijevati tek sljedećeg radnog dana. Tako isto i sve druge radnje, koje se tiču mjenice, naročito podnošenje na akceptiranje i protest, mogu se poduzeti samo radnim danom.

(2) Kad se koja od tih radnji mora obaviti u izvjesnom roku, čiji je posljednji dan blagdan, tada se taj rok produžava do prvog radnog dana koji dolazi odmah po proteku roka. Blagdanski dani u toku roka ubrajaju se pri izračunavanju roka.

(3) Pod blagdanom, u smislu ovoga Zakona, razumijevaju se nedjelja i državni praznici i blagdani ustanovljeni zakonom.

Članak 105.

(1) Ni u zakonske rokove ni u rokove određene u mjenici ne ubraja se dan od koga oni polaze.

(2) Nikakvi dani poćeka, ni zakonski ni sudski, nisu dopušteni.

Članak 106.

(1) Podnošenje mjenice na akceptiranje ili na isplatu i sve druge radnje koje se po ovom Zakonu imaju poduzimati radi ostvarenja ili održavanja mjeničnih prava moraju se poduzeti u poslovnom uredu i u vrijeme određeno kao poslovno od nadležnog tijela. Ako se ured ne može pronaći ili ako se iz mjenice ne vidi da tražena osoba ima poslovni ured, onda se mora tražiti u stanu.

(2) U slučaju iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona mjenica se podnosi na isplatu u uredu ili kod osobe koju je trasat označio.

(3) Radnja se može obaviti i izvan ureda, stana ili poslovnog vremena, ako na to pristane osoba prema kojoj se vrši.

Članak 107.

Za sporove koji se pokreću na temelju tužbe imatelja mjenice protiv njenih potpisnika nadležan je i sud na čijem se području nalazi mjesto plaćanja.

Članak 108.

Ako je na temelju presude, odnosno isplatnog naloga izdanog po jednoj mjenici protiv izvjesnih mjeničnih potpisnika neki od njih obavio naloženo plaćanje (iskupio mjenicu) onda je ta presuda, odnosno isplatni nalog po kome je osuđeni potpisnik postupio, zajedno s potvrdom i računom na kome je potvrđena isplata, kao i protestom ako ga je trebalo podići, dovoljna izvorna isprava za ostvarivanje njegovih regresnih prava protiv njemu odgovornih mjeničnih dužnika koji su obuhvaćeni tom istom presudom odnosno isplatnim nalogom.

DRUGI DIO VLASTITA MJENICA

Članak 109.

Vlastita mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, unesena u sam slog isprave na jeziku na kome je ona sastavljena,
- 2) bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti,
- 3) oznaku dospelosti,
- 4) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 5) ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti,
- 6) oznaku dana i mjesta gdje je vlastita mjenica izdana,
- 7) potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavatelj).

Članak 110.

(1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma koje od sastojaka nabrojanih u članku 109. ovoga Zakona ne vrijedi kao vlastita mjenica, osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavcima.

(2) Vlastita mjenica u kojoj nije označena dospelost, smatra se kao mjenica po viđenju.

(3) Ako nije naročito određeno, vrijedi kao mjesto plaćanja, a ujedno i kao mjesto izdavateljevog prebivanja ono mjesto koje je naznačeno kao mjesto izdanja mjenice.

(4) Vlastita mjenica u kojoj nije naznačeno mjesto izdanja, smatra se da je izdana u mjestu koje je označeno uz izdavateljevo ime.

Članak 111.

(1) Na vlastitu mjenicu, ukoliko nisu u suprotnosti s njenom prirodom, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o trasiranoj mjenici:

- o indosamentu (članak 10. do 19.),
- o dospjelosti (članak 32. do 36 .),
- o plaćanju (članak 37. do 41.),
- o regresu zbog neisplate (članak 42. do 49. i članak 51. do 53.),
- o intervenciji (članak 54, 58. do 62.),
- o prijepisima (članak 66. i 67.),
- o preinačenju mjenice (članak 68.),
- o protestu (članak 69. do 77.),
- o zastari (članak 78. do 84.),
- o neopravdanom obogaćenju, pravu zaloga i pridržaja (članak 85. do 89.),
- o amortizaciji (članak 90. do 93.),
- o sukobu zakona (članak 94. do 100.),
- ostale odredbe (članak 101. do 108.)

(2) Na vlastitu mjenicu isto tako primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o mjenici plativoj kod treće osobe ili u mjestu različitom od trasatovog prebivališta (članak 4. i 26.), o određivanju kamata (članak 5 .), o razlikama u naznakama svote koja se ima platiti (članak 6.), o pravovaljanosti potpisa stavljenog na mjenici koja sadrži potpise spomenute u članku 7. ovoga Zakona, o pravovaljanosti potpisa osobe koja radi bez ovlaštenja ili koja prekorači svoja ovlaštenja (članak e.), kao i o naknadnom ispunjavanju (članak 16. st. 2.).

(3) Na vlastitu mjenicu primjenjuju se i odredbe ovoga Zakona o avalu (članak 29. do 31.) U slučaju predviđenom u članku 30. stavku 4. ovoga Zakona, ako se u avalu ne naznači za koga je dan, vrijedi da je dan za izdavatelja vlastite mjenice.

Članak 112.

(1) Izdavatelj vlastite mjenice odgovara onako kako odgovara akceptant trasirane mjenice.

(2) Vlastite mjenice plative na određeno vrijeme po viđenju moraju se podnijeti na viđenje izdavatelju u rokovima određenim u članku 22. ovoga Zakona. Izdavatelj potvrđuje viđenje datiranim potpisom na samoj mjenici, a rok po viđenju teče od datuma viđenja. Ako izdavatelj odbije potvrditi viđenje, to odbijanje mora se ustanoviti protestom (članka 24.), od čijeg datuma teče rok po viđenju

TREĆI DIO PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 113.

(1) Vlada Republike Hrvatske može u svezi s člankom 53. ovoga Zakona, donositi propise o odgovarajućoj zaštiti za regresne mjenične dužnike odgađanjem rokova za isplatu mjenica i sl., kad god strana država izda propise kojima se sprječava ostvarenje ili održavanje prava iz tih mjenica

(2) Ministar financija odredit će koje se ustanove smatraju obračunskim zavodima u smislu članka 37. ovoga Zakona, naknadu za posredovanje iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona, te obrazac mjenice.

Članak 114.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o mjenici ("Narodne novine", br. 53/91.).

(2) Oblik i učinak mjeničnih izjava koje su dane na mjenicama prije stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i na radnje potrebne za održavanje i ostvarivanje mjeničnih prava primjenjuju se odredbe dosadašnjeg zakona.

Članak 115.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa:450-09/94-01/01

Zagreb, 30. rujna 1994.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE